

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Střední průmyslová škola strojnická Olomouc, tř.17. listopadu 49

**Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu „Výuka moderně“
Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0205**

Šablona: III/2 Dějepis

Sada: 1

Číslo materiálu v sadě: 20

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Název: Gotika

Jméno autora: Mgr. Vladislava Heglasová

Předmět: Dějepis

Jazyk: Čeština

Klíčová slova: gotika, katedrála, lomený oblouk, křížová klenba, Chrám sv. Víta

Cílová skupina: žák 1. ročníku

Stupeň a typ vzdělání: střední odborné

Očekávaný výstup: Žák umí definovat pojem gotika a vysvětlit původ tohoto slova. Dokáže popsat gotický sloh na základě jeho charakteristických prvků a uvést konkrétní příklady gotické architektury či jiných oblastí gotického umění.

Metodický list/anotace

Motivačně výkladová prezentace má za úkol názorně seznámit žáka s uměním vrcholného středověku – gotikou, především však mu pomoci rozpoznat základní prvky gotického slohu a ukázat mu typické stavby gotické architektury.

Datum vypracování: 2.12. 2012

GOTIKA

GOTIKA

- je umělecký sloh navazující na sloh románský
- od **druhé pol. 12. stol.** ve **Francii** (opátství v Saint-Denis u Paříže)
- pokračuje zhruba další tři staletí
- v českých zemích nastupuje gotika o něco později

GOTIKA

termín „**GOTIKA**“

- odvozen od germánského kmene „*Gótů*“ v sev. Francii
- zavedli ho teprve italští humanisté
- „gótské“ umění považovali za barbarské v protikladu k italské renesanci
- ve Francii dříve nazýván jako „*sloh lomený*“

GOTICKÁ KULTURA

- je uměleckým výrazem rytířské doby a rozmachu církve
- vyjádřením touhy po duchovnu a nadpozemském vzletu
- je uměním vrcholného středověku

GOTICKÁ ARCHITEKTURA

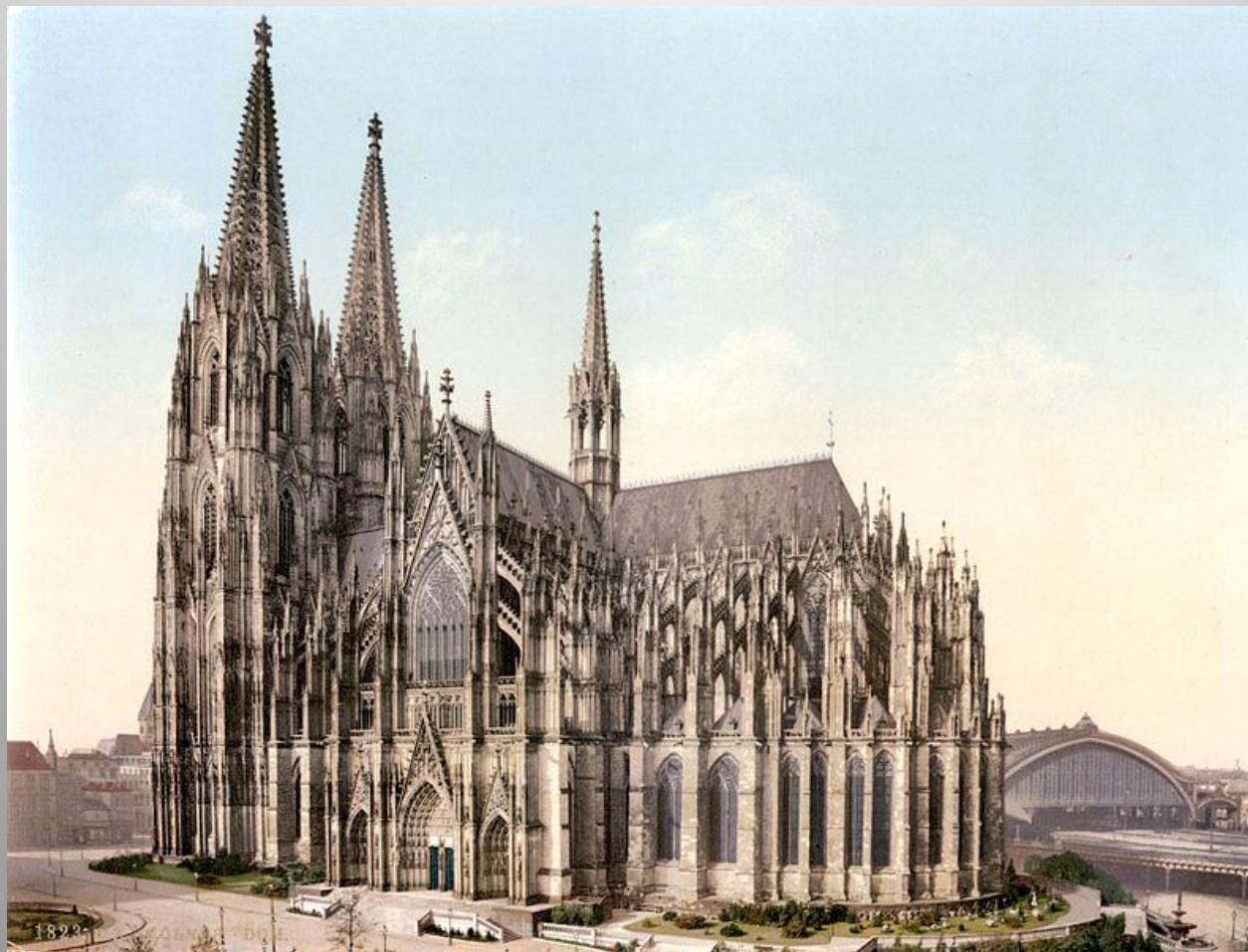
❖ TYPICKÉ ZNAKY:

- ✓ vertikálita
- ✓ odhmotnění
- ✓ prosvětlení
- ✓ lomený oblouk
- ✓ křížová, žebrová klenba
- ✓ důmyslná vnější opěrná soustava
- ✓ zdobné prvky (rozeta, chrliče, fiály)

Katedrála v Kolíně nad Rýnem

na fotografii z roku 1900

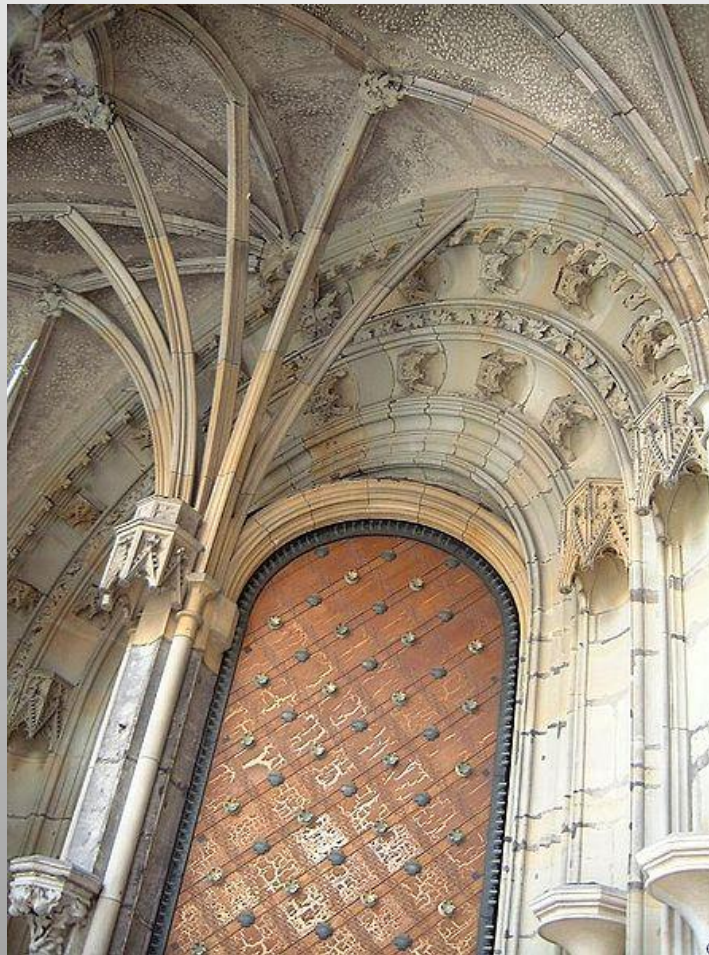
Obrázek č. 1

Petr Parlér – jižní portál

katedrála v Kolíně nad Rýnem

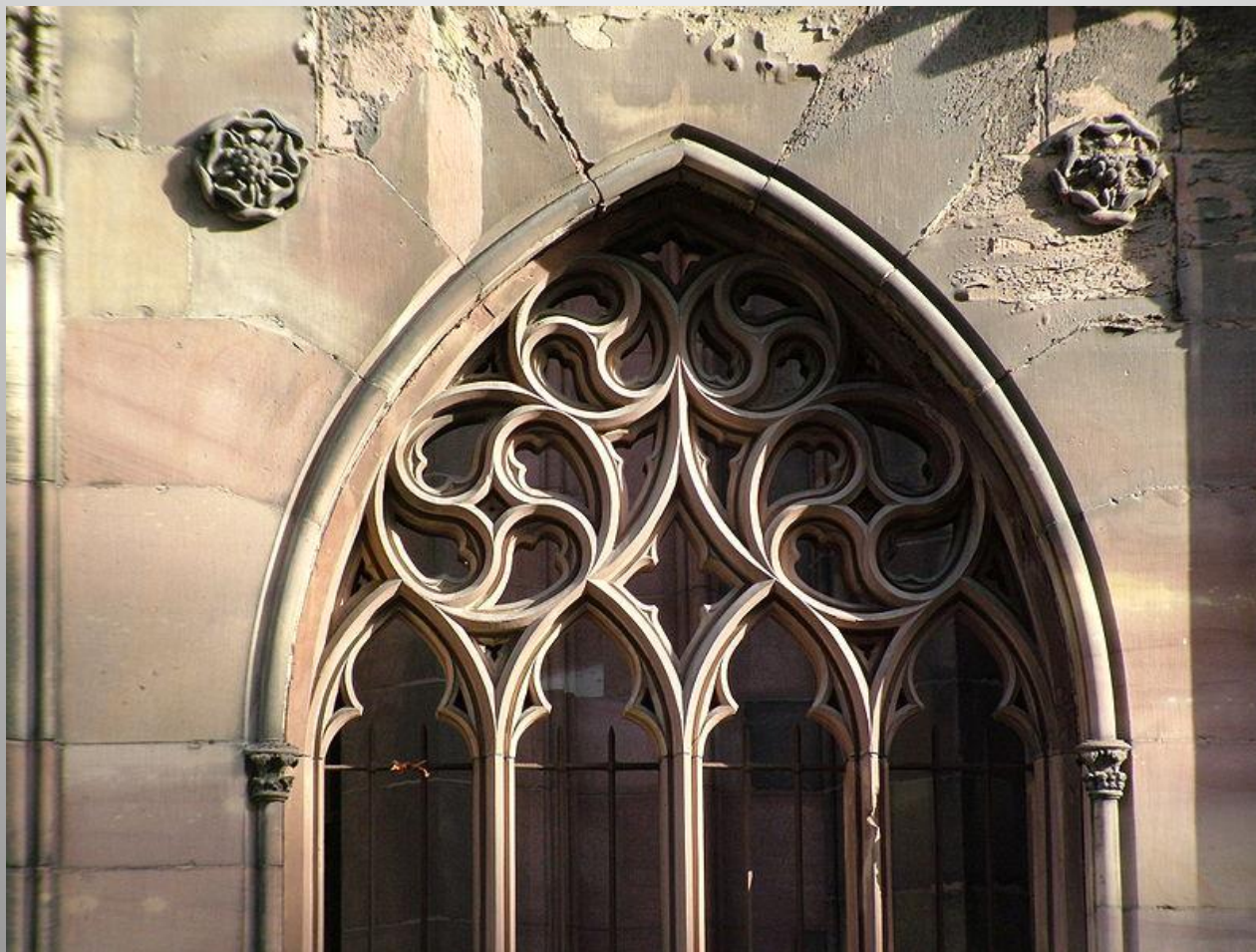
Obrázek č. 2

Lomený oblouk

na katedrále ve Strasburgu

Obrázek č. 3

Fiály na chrámu sv. Barbory

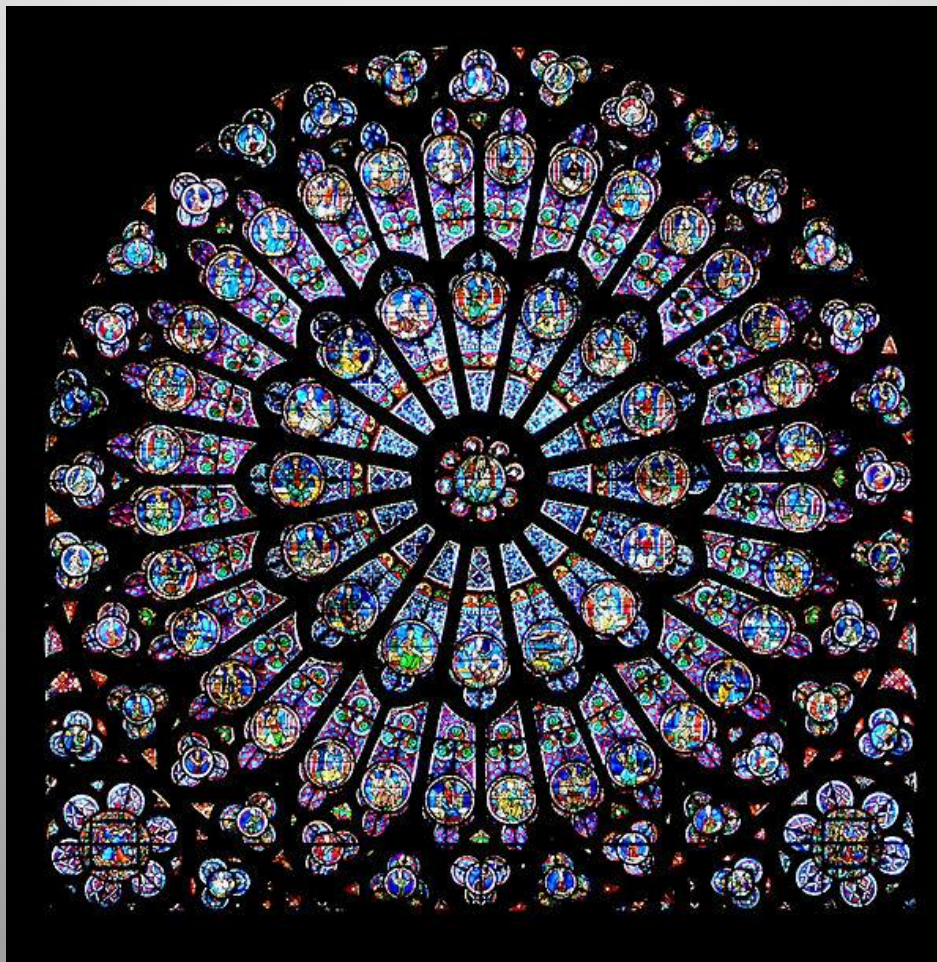
v Kutné Hoře

Obrázek č. 4

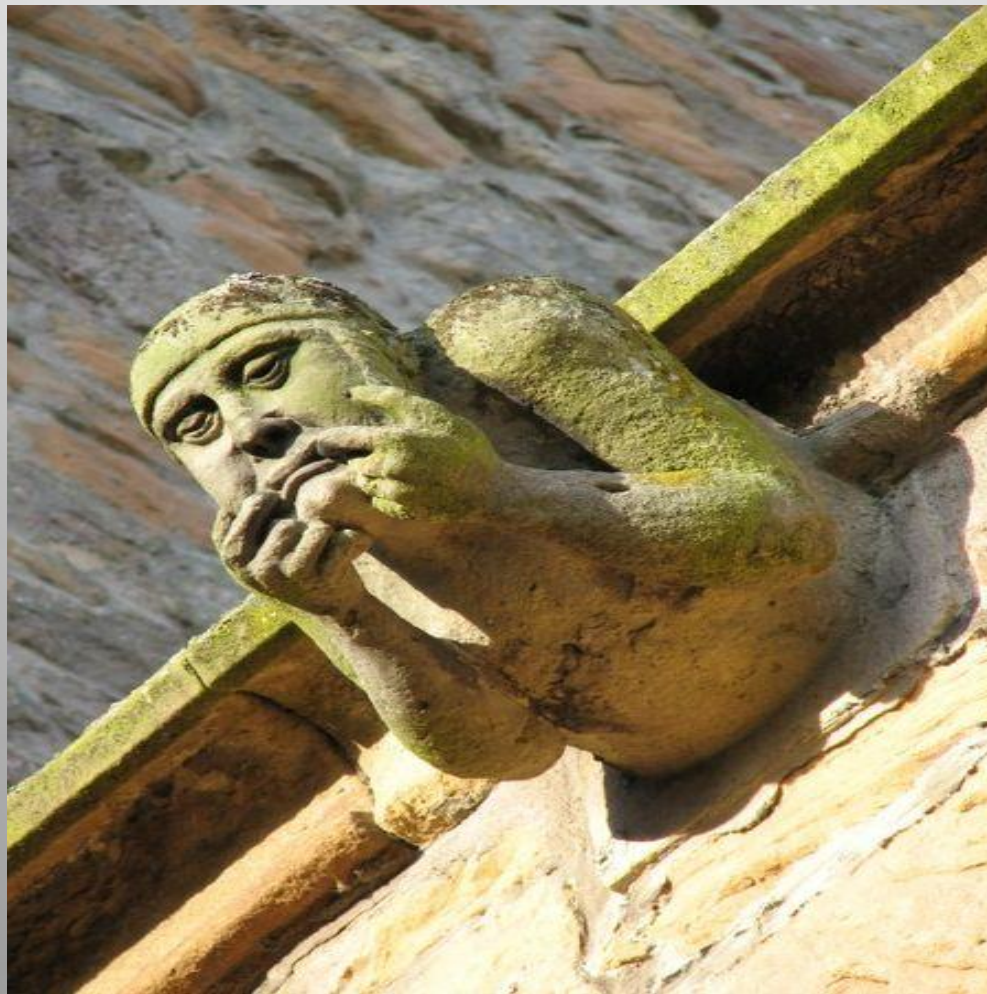
Rozeta na katedrále Notre-Dame v Paříži

Obrázek č. 5

Chrlič na katedrále ve Skotsku

Obrázek č. 6

GOTICKÁ ARCHITEKTURA

❖ TYPICKÉ STAVBY

- ✓ katedrály
- ✓ kamenné mosty
- ✓ patricijské paláce
- ✓ radnice
- ✓ tržičště
- ✓ gotické hrady

Gotický hrad Křivoklát

Obrázek č. 7

Gotický zámek Hluboká

Obrázek č. 8

Novoměstská radnice

v noci, Praha

Obrázek č. 9

Staroměstská mostecká věž

Obrázek č. 10

Karlův most

v Praze

Obrázek č. 11

GOTICKÉ SOCHAŘSTVÍ

- vertikálnita v drapérii a esovitě prohnutí postav
- sochy součástí staveb (na portálech)
- později samostatně na oltářích, zdech
- zpodobnění apoštolů, Panny Marie, piety, Krista na kříži
- materiál – kámen, lipové dřevo

- proslulá „parléřova huť svatovítská“
(snaha zachytit v tváři pocity)

Gotický oltář

z 15. stol. z Mariánského kostela v Krakově

Obrázek č. 12

Sousoší v kostele sv. Mořice v Olomouci

Kristus na hoře Olivetské

Obrázek č. 13

Patří k
nejvýznamnějším
dílům pozdní
středověké
gotiky.

GOTICKÉ MALÍŘSTVÍ

- velká okna s barevnými výjevy a růžicemi
- miniatury v rukopisech s náměty z Bible
- obrazy deskové
- fresky
- nové prvky v malířství – scénické děje, realisticky zachycené utrpení
- přibývají světská témata - první zátiší, portréty a krajinomalby

Gotické fresky v kapli sv. Jana Křtitele v Olomouci

Obrázek č. 14

MALÍŘI

- **Itálie:** Giotto di Bondone, Fra Angelico
- **Nizozemí:** Jan van Eyck, Hieronymus Bosch

- **České země:**
 - Mistr Theodorik
 - Mistr vyšebrodského oltáře
 - Mistr třeboňského oltáře

Klanění tří králů od Gentila da Fabriana

Galleria degli Uffizi

Obrázek č. 15

.15

Odkazy:

Použité zdroje: internet

Dostupné pod licencí GNU Free Documentation License na www:

Obrázek č. 1

PHOTOGLOB AG. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 2.12.2012]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:K%C3%B6lner_Dom_um_1900.jpg >

Obrázek č. 2

MEINHART, Wolfgang. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 2.12.2012]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Prag.goldene_Pforte.wmt.jpg >

Obrázek č. 3

TOTOSAN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 2.12.2012]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Okno_katedraly_Strasburg.JPG >

Obrázek č. 4

ŠECHTL, J. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 2.12.2012]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kutn%C3%A1_Hora_1919.jpg >

Obrázek č. 5

MIZERA, Krzysztof. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 2.12.2012]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rozeta_Pary%C5%BC_notre-dame_chalger.jpg >

Obrázek č. 6

BLACK, Callum. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 2.12.2012]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gargoyle,_Dornoch_Cathedral.jpg >

Obrázek č. 7

GROH, Honza. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 2.12.2012]. Dostupný na WWW:
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:K%C5%99ivokl%C3%A1t,_hrad_z_vyh%C3%A1doky.jpg >

Obrázek č. 8

JANSCH, Ivo. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 2.12.2012]. Dostupný na WWW
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hluboka_castle.jpg >

Obrázek č. 9

AKTRON. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 2.12.2012]. Dostupný na WWW
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Praha,_Nov%C3%A9_m%C4%9Bsto,_Novom%C4%9Bstsk%C3%A1_radnice.JPG >

Obrázek č. 10

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 2.12.2012]. Dostupný na WWW
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Aftnn_The_old_town_end_of_the_King_Charlebridge.jpg >

Obrázek č. 11

JOJAN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 2.12.2012]. Dostupný na WWW

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Praag_012.jpg >

Obrázek č. 12

HENRYART. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 2.12.2012]. Dostupný na WWW

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gothic_altar_veit_stoss.jpg >

Obrázek č. 13

MAŇAS, Michal. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 2.12.2012]. Dostupný na WWW

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Chram_svateho_Morice_sousosi.jpg >

Obrázek č. 14

MAŇAS, Michal. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 2.12.2012]. Dostupný na WWW

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kaple_svateho_Jana_Krtitele.jpg >

Obrázek č. 15

NEUVEDEN . *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 2.12.2012]. Dostupný na WWW

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gentile_da_Fabriano_002.jpg >